



Europa w przededniu Wiosny Ludów. Rewolucja lutowa we Francji

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film edukacyjny](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Mieczysław Żywczyński, *Historia powszechna 1789–1870*, Warszawa 1999.
- Źródło: *Wspomnienia z roku 1848 i 1849. Część 1*, [w:] Juliusz Falkowski, Warszawa 1908.
- Źródło: Aleksander Guttry, *W przededniu wiosny ludów. Wspomnienia z r. 1846-48*, Wilno 1921.
- Źródło: Jan Baszkiewicz, *Historia Francji*, Wrocław 2008.



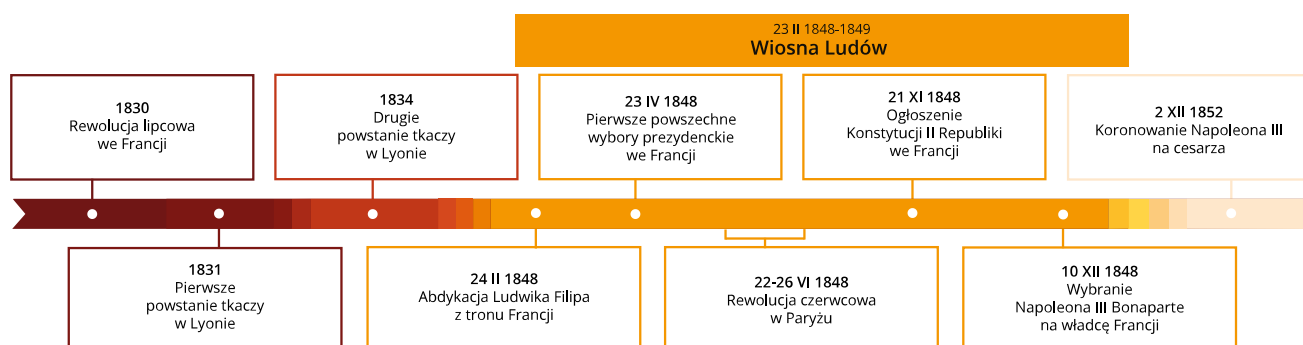
Europa w przededniu Wiosny Ludów. Rewolucja lutowa we Francji

Alphonse de Lamartine pod paryskim ratuszem 25 lutego 1848 r. odmawia przyjęcia czerwonego sztandaru. XIX-wieczny obraz, którego autorem jest francuski artysta Henri Félix Emmanuel Philippoteaux.

Źródło: Henri Félix Emmanuel Philippoteaux, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Idee, które doprowadziły w połowie XIX w. do fali europejskich protestów zwanych Wiosną Ludów, narodziły się we Francji – kraju kojarzonym z walką o prawa zwykłych ludzi i rewolucyjnymi zmianami. Francuzi ponownie wystąpili przeciw władcy, ale tym razem zbuntowali się przeciw królowi, którego sami wcześniej wybrali. Ludwik Filip objął bowiem rządy w wyniku rewolucji roku 1830, nie spełnił jednak pokładanych w nim nadziei Francuzów.

Rewolucja rozpoczęła się w lutym 1848 r. w Paryżu. Mieszkańcy miasta, podburzani przez liberałów i republikanów, wszczęli zamieszki. Ich bezpośrednią przyczyną był zakaz organizowania publicznych „bankietów”, w trakcie których domagano się reformy prawa wyborczego i krytykowano działania rządu François Guizota.



Twoje cele

- Ocenisz, czy w połowie XIX w. wszystkich Europejczyków łączyła walka o tę samą, wspólną sprawę, czy może ich interesy się różniły.
- Wyjaśnisz, w jakich okolicznościach doszło do wybuchu kolejnego zrywu rewolucyjnego we Francji i jakie było jego znaczenie.
- Rozstrzygniesz, czy cele, o które walczyli francuscy rewolucjoniści, okazały się takie same dla wszystkich obywateli.
- Zapoznasz się z ważnym dla rewolucjonistów dokumentem – deklaracją programową Rządu Tymczasowego – i ocenisz, czy jej założenia przyniosły jakieś radykalne, trwałe zmiany.

Europa w przededniu Wiosny Ludów

Wiosną Ludów nazywamy falę zamieszek i manifestacji, które przetoczyły się przez Europę w latach 1848–1849. Część wystąpień spowodowana była kwestiami społecznymi: robotnicy, rzemieślnicy czy chłopci domagali się poprawy swojej sytuacji materialnej i warunków życia. Wysuwano także rewolucyjne żądania zmian ustroju politycznego – z reguły dotyczyły one zastąpienia monarchii republiką bądź monarchią konstytucyjną. Chodziło o to, aby istniała siła mogąca kontrolować lub ograniczać władzę króla. Środowiska związane z ideami liberalnymi, a także **burżuazja** i mieszczaństwo dążyły do uzyskania praw politycznych. Ludzie chcieli mieć wpływ na państwo i na wybór reprezentujących ich przedstawicieli. Wysuwano postulaty zrównania obywateli w prawach i krytykowano istniejące prawodawstwo, które otaczało ochroną system feudalny. Taka sytuacja miała miejsce w Austrii i Prusach, gdzie pojawiały się hasła uwłaszczenia chłopów (nadania im ziemi na własność). Oprócz głoszenia tego typu haseł dochodziło również do wystąpień na tle narodowościowym. Niektóre narody (jak Polacy, Czesi, Węgrzy, Chorwaci czy Włosi) pragnęły jedności, niepodległości lub choćby autonomii.

Na wydarzenia w Europie niemały wpływ miał także kryzys gospodarczy. Zaraza ziemniaczana występująca na terenach niemieckich, w Austrii oraz Francji spowodowała straty w plonach, a nieurodzaj zboża ostatecznie doprowadził do głodu, znacznego wzrostu cen i fali niezadowolenia społecznego. Kryzys w rolnictwie przyczynił się do stagnacji w handlu, co z kolei odbiło się na przemyśle. Zaczęły bankrutować firmy, upadały banki, wzrosło bezrobocie.

We wstępie do wydanych na początku XX w. wspomnień powstańca i emigranta Juliusza Falkowskiego sytuację przed wybuchem wydarzeń Wiosny Ludów oraz jej znaczenie dla ówczesnych nastrojów tak opisywał historyk i myśliciel Tadeusz Gruzewski:

“ **Wspomnienia z roku 1848 i 1849. Część 1**

Rok 1848 i następny, to momenty przełomu w ruchu polityczno-społecznym, który od wielkiej rewolucji tlił się bezustannie w gmachu odrestaurowanej Europy, wybuchając od czasu do czasu częściowymi eksplozjami, aż [...] znalazł wyraz w wielkim huraganie rewolucyjnym. Państwa Europy zachodniej zadrżały w swych posadach, a kiedy przeszła burza, okazało się, że zarówno stary świat, jak i jego przeciwniczka, myśl rewolucyjna, uległy głębokiemu przeobrażeniu, że prostota koncepcji

politycznych z pierwszej połowy ubiegłego wieku, oraz prostolinijność dążeń należy już odtąd bezpowrotnie do przeszłości. Rzeczywistość rozwiała złudzenia, których punktem szczytowym była „wiosna ludów” i chociaż jej hasła długo jeszcze rozbrzmiewały po przestrzeni Europy, nie odzyskały już nigdy tej cudownej władzy nad sercem i umysłami ludzkimi, jaką posiadały w „szalonym roku”. [...]

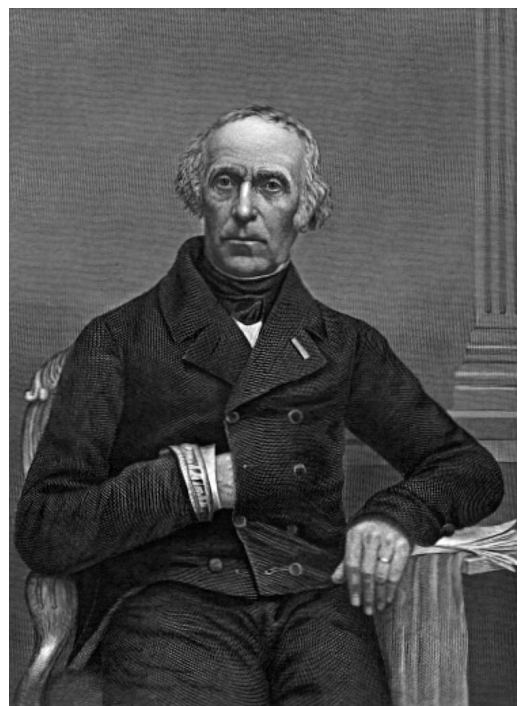
Pierwsza połowa ubiegłego wieku była dobą wzrostu uczuć i dążeń narodowych, ale rewolucyjna demokracja europejska nie uznała antagonizmu pomiędzy ludami. Według jej ówczesnych pojęć niewola i ucisk, jakie dotychczas były udziałem wielu z nich, wynikają tylko z winy rządów, są następstwem dawniej militarno-zaborczej organizacji państwowej i nie znajdują więcej miejsca w europejskiej rodzinie ludów.

Źródło: Wspomnienia z roku 1848 i 1849. Część 1, [w:] Juliusz Falkowski, Warszawa 1908.

Zaczęło się we Francji

Pierwszym krajem, w którym wybuchła rewolucja, była Francja. Po rewolucji lipcowej (27–29 lipca 1830 r.) na tronie francuskim zasiadł **Ludwik Filip I**, pochodzący z bocznej linii Burbonów Orleańskich. Król zamiast reformować państwo, wydawał zakazy, a tymczasem kraj cierpiał z powodu kryzysu gospodarczego.

Pierwsza połowa XIX w. we Francji dobiegała końca pod znakiem gasnącego entuzjazmu wobec liberalnej monarchii. Bardzo trudne warunki życia, nędza proletariatu i rosnąca wciąż liczba bezrobotnych (ok. 30 tys.) prowadziły do częstych demonstracji biedoty paryskiej i robotników. Najważniejsze wystąpienia miały miejsce w Lyonie w 1831 i 1834 r., oba zostały krwawo spacyfikowane. Żądano nie tylko ochrony praw robotników, ale również zmiany dotychczasowej ordynacji



François Guizot – premier Francji od 18 września 1847 do 23 lutego 1848 r. Był zwolennikiem systemu przedstawicielskiego ograniczonego cenzusem majątkowym. Związane jest z tym propagowane przez niego hasło: „Bogaćcie się!”.

wyborczej. Wysoki cenzus majątkowy umożliwiał dostęp do władzy tylko nielicznej, zaledwie 200-tysięcznej, grupie najbogatszych obywateli.

Biorąc pod uwagę ten slogan i konserwatywne poglądy jego autora, do przedstawicieli którego nurtu XIX-wiecznych ideologii zaliczyłbyś Guizota?
Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Na rosnące problemy gospodarcze, a także na niezadowolenie społeczne związane z polityką zagraniczną rządzących Francją wskazuje historyk Mieczysław Żywczyński:

((Mieczysław Żywczyński

Historia powszechna 1789–1870

W 1846 r. monarchia orleańska weszła w stadium groźnego kryzysu, choć nie zdawał sobie z tego sprawy ani stary, siedemdziesięciodwuletni król, ani jego prawa ręka, minister [Guizot](#). Najgroźniejszy był kryzys gospodarczy, spowodowany nadprodukcją ostatnich lat i nieurodzajem w 1846–1847 r. Wzrosło ogromnie zapotrzebowanie na kredyt i pieniądze, podniosła się stopa procentowa, a tymczasem Bank Francji musiał się pozbywać rezerw złota na kupno zboża. Zaczęło się masowe bankructwo manufaktur i fabryk i związane z tym bezrobocie. Burżuazja przemysłowa, która zawsze niezadowolona była z popierania przez króla głównie burżuazji finansowej, występowała teraz przeciwko rządowi, który – jej zdaniem – był głównym sprawcą kryzysu. O to samo oskarżało rząd cierpiące najwięcej drobnomieszczaństwo i proletariat. Rząd zresztą i bez tego był wewnątrz kraju skompromitowany licznymi procesami i oskarżeniami w 1847 r. o nadużycia finansowe ludzi, związanych z reżimem (m.in. proces dwóch byłych ministrów), na zewnątrz zaś swoją polityką zagraniczną. Opinia publiczna była oburzona kapitulacją w sprawie Krakowa, utratą wpływów Francji w Szwajcarii i ich osłabieniem na Wschodzie, w Hiszpanii i we Włoszech. Tą ostatnią sprawą interesowano się szczególnie, gdyż we Włoszech umacniały się teraz wpływy angielskie, a to oznaczało nie tylko zmniejszenie politycznego wpływu Francji w tym kraju, lecz również i gospodarczego na Morzu Śródziemnym.

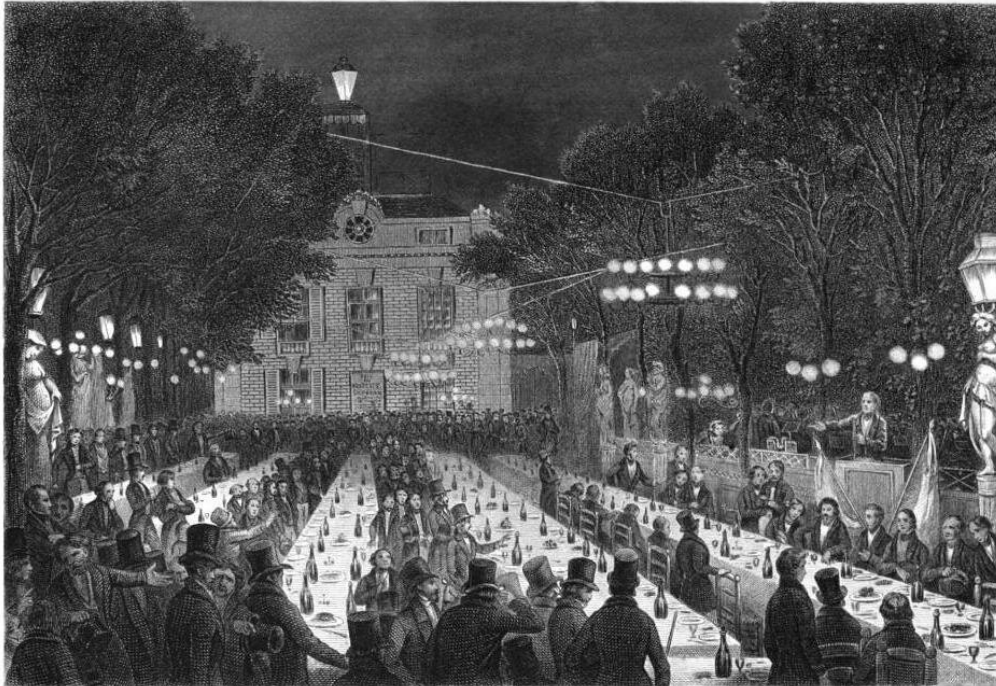
Źródło: Mieczysław Żywczyński, *Historia powszechna 1789–1870*, Warszawa 1999.

Czego żądał lud?

Nazwa obozu	Reprezentanci	Żądania
Liberałowie	bogata i średnia burżuazja	- obniżenie cenzusu majątkowego - rozszerzenie praw wyborczych na średnią i drobną burżuazję - zdecydowane wsparcie dla europejskich ruchów narodowowyzwoleńczych
Republikanie	drobna burżuazja, robotnicy.	- powszechne prawo wyborcze - możliwość zakładania państwowych przedsiębiorstw dla bezrobotnych - zniesienie monarchii i przywrócenie republiki
Bonapartyści	zwolennicy cesarstwa, przeciwnicy porządku ustalonego na kongresie wiedeńskim	- przywrócenie do łask mitu Napoleona - chęć, by Francja była mocarstwem - władzę musi objąć Ludwik Napoleon

Iskra zapalna

Francuzi niezadowoleni z sytuacji politycznej kraju zaczęli na wielu dziedzińcach Paryża organizować spotkania – tzw. bankiety. Były one sposobem na obejście obowiązującego zakazu organizowania zgromadzeń. Podczas wznoszenia toastów głoszono antyrządowe przemowy. Od lipca 1847 r. do lutego 1848 r. w organizowanych przez opozycję masowych spotkaniach wzięło udział około 17 tys. osób.



Banquet du (9 juillet 1847). Ilustracja przedstawia bankiet w miejscowości Château-Rouge, który odbył się 9 lipca 1847 r. Przyjrzyj się postaciom ukazanym na obrazku. Czy można określić, które grupy społeczne wzięły udział w tym bankiecie?

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Gdy rządzące władze zakazały organizacji bankietu 22 lutego 1848 r., tłum złożony z robotników, rzemieślników i studentów wyszedł na ulice, aby zaprotestować przeciwko tej decyzji. Wojsko próbowało zaprowadzić porządek i stłumić wystąpienia i manifestacje, ale sytuacja powoli wymykała się spod kontroli. Następnego dnia ponownie doszło do manifestacji, tym razem zabłąkany strzał wywołał panikę, a w efekcie masakrę. Na ulicach pojawiły się barykady. Przeciwnicy króla i rządu w ciągu dwóch dni opanowali całe miasto, [Gwardia Narodowa](#) odmówiła udziału w rozpraszaniu manifestantów. W starciach z żołnierzami zginęło kilkudziesięciu demonstrantów, część armii francuskiej przeszła na stronę powstańców.

Abdykacja króla i proklamowanie Rządu Tymczasowego

Ludwik Filip próbował ratować sytuację: 23 lutego zdymisjonował Guizota i na jego następcę wyznaczył Louisa Adolphe'a Thiersa, ale na ulicach Paryża wciąż było bardzo niespokojnie. Ostatecznie dzień później, 24 lutego 1848 r., król abdykował na rzecz wnuka, hrabiego Paryża Ludwika Orleańskiego. Tego samego dnia francuski poeta i dramaturg [Alphonse de Lamartine](#) ogłosił Francję [II Republiką](#). Znamienne jest, że podczas tego wydarzenia nie przyjął



Ludwik Filip I. Obraz autorstwa Franza Xavera Winterhaltera z 1841 r. Winterhalter był niemieckim malarzem, specjalizował się w portretowaniu członków europejskich rodów królewskich i arystokratycznych. Jak myślisz, czy artysta malował także przedstawicieli polskiej arystokracji? Znajdź informacje na ten temat.
Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

do rąk czerwonego sztandaru, symbolizującego walkę robotników i najbardziej zubożałej części społeczeństwa. W Izbie Deputowanych ukonstytuował się Rząd Tymczasowy poszerzony o czterech nowych członków: republikańców reprezentował de Lamartine, socjalistów – Louis Blanc, a robotników Alexandre Martin, zwany robotnikiem Albertem.

W proklamacji Rządu Tymczasowego z 24 lutego 1848 r. ogłoszono, że powstał on z woli i pilnej potrzeby ludu. Rząd Tymczasowy uznał też republikańskie hasła wolności, równości i braterstwa (*liberté, égalité, fraternité*) pochodzące z czasów Wielkiej Rewolucji Francuskiej, a wprowadzane prawa miały to podkreślać: zlikwidowano m.in. karę śmierci, jak również niewolnictwo w koloniach, przestały obowiązywać ustawy

ograniczające wolność prasy, ogłoszone wcześniej przez Ludwika Filipa. Ważną decyzją Rządu Tymczasowego było wprowadzenie wyborów powszechnych do parlamentu.

Robotnikom i rzemieślnikom chodziło jednak o coś więcej, przede wszystkim chcieli wyraźnej poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. Bojąc się ich gwałtownych reakcji, rząd utworzył [warsztaty narodowe](#) w celu zatrudnienia w nich bezrobotnych, a także powołał specjalną Komisję Luksemburską, która zajęła się sprawami ludu pracującego. Jednak większość członków rządu nie chciała zbytniego rozszerzenia praw robotników. Od początku próbowano pozyskać poparcie burżuazji i wycofać się z reform i praw przyznanych ludowi.



Pałac Luksemburski. Tutaj zbierała się powołana 28 lutego 1848 r. Komisja Rządu do Spraw Robotniczych, zwana Komisją Luksemburską. Organ ten prowadził prace nad najistotniejszymi kwestiami ustawodawstwa robotniczego, przygotowywał plany upaństwowienia kolei i kopalni, a także debatował nad tworzeniem osiedli i stowarzyszeń wytwórczych dla robotników.

Źródło: Benh LIEU SONG, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Dni czerwcowe skąpane krwią



Portret Louisa Blanca. Był politykiem, historykiem, i wolnomularzem. Na jego wniosek (jako członka Rządu Tymczasowego) wprowadzono uchwałę zapewniającą pracę, a przez to środki do życia dla robotników. Po likwidacji warsztatów narodowych musiał uciekać do

Realizacja idei warsztatów narodowych okazała się porażką. Robotnicy wykonywali często prace niezgodne ze swoim zawodem. Bywało, iż otrzymywali płacę za czynności zupełnie niepotrzebne. W sumie na warsztaty narodowe wydano 7 mln franków, a w kwietniu 1848 r. w samym Paryżu liczba robotników wynosiła 100 tys. W dodatku gromadzenie się w jednym miejscu większej grupy robotników niepokoiło zarówno chłopów, jak i mieszczan. Robotnicy coraz bardziej zagrażali ich interesom.

23 kwietnia 1848 r. odbyły się pierwsze we Francji powszechne wybory. Zwyciężyli w nich przedstawiciele burżuazji, która postanowiła wyeliminować ze sceny politycznej robotników. 16 maja 1848 r. rozwiązano Komisję Rządu do Spraw

Wielkiej Brytanii, mając za wrogów zarówno rząd, jak i robotników.

Na początku rewolucji wśród paryżan popularność zdobyło hasło Blanca: „Oddamy trzy miesiące naszej nędzy w służbę Republiki”. Wy tłumacz, jak je rozumiesz.

Źródło: L. Bacard, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Robotniczych, a winą za jej niepowodzenia obarczono przewodniczącego Louisa Blanca. Ograniczono subwencje rządowe na warsztaty narodowe, a następnie je zlikwidowano. Na wieść o tym robotnicy podjęli próbę wzniecenia powstania ludowego.

Tak o wydarzeniach czerwcowych pisał Mieczysław Żywczyński:

((Mieczysław Żywczyński

Historia powszechna 1789–1870

22 czerwca ogłoszono, że robotnicy od 18. do 25. roku życia mogą wstąpić do wojska lub będą skreśleni z listy bezrobotnych, wszyscy inni mają być odesłani na prowincję do osuszania bagien i budowy dróg i mostów lub w razie odmowy również zostaną skreśleni. Ten akt banicji robotnicy, wśród których było wielu żonatych, przyjęli z oburzeniem. Gdy jednak ich protesty masowe nic nie pomogły, pozostała im tylko alternatywa: umierać z głodu lub walczyć.

Źródło: Mieczysław Żywczyński, *Historia powszechna 1789–1870*, Warszawa 1999.

Tym razem przeciwko demonstrantom zdecydowano się wysłać wojsko oraz Gwardię Narodową. Republikanie, którzy w lutym obalili króla będącego symbolem monarchii lipcowej, teraz nie chcieli podejmować żadnego dialogu z protestującymi. Paryskie drobnomieszczaństwo również wykazało się obojętnością i nie wsparło robotników. Generał [Louis-Eugène Cavaignac](#), mianowany dowódcą paryskiego garnizonu, otrzymał specjalne uprawnienia. Do 26 czerwca brutalnie złamał opór powstańców (stąd jego późniejsze miano „czerwcowego rzeźnika”). Konsekwencją krwawych represji było kilka tysięcy zabitych i setki rannych, rozpoczął się także okres terroru. Oddziały rządowe zamordowały ok. 1,5 tys. robotniczych jeńców, a blisko 25 tys. ludzi zostało aresztowanych, wielu z nich deportowano następnie do kolonii. Ograniczono znacznie swobody obywatelskie, zabroniono zebrań i zamknięto wiele demokratycznych redakcji.



Barykady na ulicach paryskiej dzielnicy Saint-Maur. To oryginalne zdjęcie nosi tytuł *Przed atakiem 25 czerwca 1848 r.* i zostało zrobione w trakcie zrywu robotników, którzy osamotnieni w swojej walce ponieśli klęskę. Ich hasłem w tamtych dniach było: „Chleba lub ołowiu” (*Du pain ou du plomb*). Przyjrzyj się zdjęciu i oceń, z czego robotnicy budowali uliczne barykady.

Źródło: Thibault, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Jedną z konsekwencji tzw. [dni czerwcowych](#) było zdecydowane rozejście się dróg mieszczaństwa i burżuazji z jednej strony, a robotników z drugiej. Okazało się, że grupy te inaczej rozumieją ideę równości wszystkich obywateli. Podczas gdy burżuazja w innych krajach europejskich korzystała z przykładu danego przez Francuzów, robotnicy uznali, że muszą samodzielnie walczyć o swoje prawa. Z czasem coraz popularniejsze stawały się wśród nich hasła socjalistyczne.

Uchwalona w listopadzie 1848 r. konstytucja wprowadzała we Francji powszechne głosowanie do jednoizbowego parlamentu. Prezydent miał być wybierany w plebiscycie co cztery lata. 10 grudnia 1848 r. głosami konserwatywnych chłopów, części mieszczaństwa i z silnym poparciem katolickiego duchowieństwa głową państwa został [Ludwik Napoleon Bonaparte](#), bratanek Napoleona I. Wywalczona w lutym 1848 r. [II Republika](#) przetrwała do 1852 r., gdy prezydent dokonał zamachu stanu i ogłosił się cesarzem.

Słownik

Wiosna Ludów

seria rewolucyjnych zrywów w Europie w latach 1848–1849; za jej początek uznaje się rewolucję lutową we Francji; Wiosna Ludów swoim zasięgiem objęła niemal całą Europę
burżuazja

(z franc. *bourgeoisie* – mieszczaństwo) określenie zamożnej warstwy mieszczaństwa, upowszechnione w XIX w.; burżuazję odróżniano zarówno od arystokracji, jak i od robotników i ludu żyjącego z pracy swoich rąk

II Republika

okres w historii Francji, którego ramy czasowe wyznacza abdykacja króla Ludwika Filipa I (25 lutego 1848 r.) oraz koronacja Napoleona III na cesarza Francuzów i powstanie II Cesarstwa Francuskiego (2 grudnia 1852 r.)

Gwardia Narodowa

(franc. *Garde Nationale*) we Francji w okresach rewolucji rodzaj milicji obywatelskiej; powstała w 1789 r. w czasie Wielkiej Rewolucji Francuskiej, ale później była używana do tłumienia buntów i ludowych wystąpień

dni czerwcowe

(rewolucja czerwcową) tak określa się robotnicze powstanie w Paryżu w dniach 22–26 czerwca 1848 r., które wybuchło po ogłoszeniu przez Zgromadzenie Narodowe zamknięcia warsztatów narodowych; zostało brutalnie stłumione przez 50-tysięczne wojsko francuskie

warsztaty narodowe

(franc. *ateliers nationaux*) rodzaj robót publicznych zapewniających bezrobotnym obywatelom zatrudnienie, głównie przy pracach ziemnych w Paryżu i jego okolicach; zorganizowane w lutym 1848 r. zostały zlikwidowane kilka miesięcy później, w czerwcu 1848 r.

Słowa kluczowe

Europa, kryzys, Wiosna Ludów, Francja, burżuazja, robotnicy, luty, rewolucja, abdykacja, republika, czerwiec, terror, Ludwik Napoleon, kongres wiedeński

Bibliografia

Żywczyński M., *Historia Powszechna 1789–1870*, Warszawa 2001.

Baszkiewicz J., *Historia Francji*, Wrocław 2008.

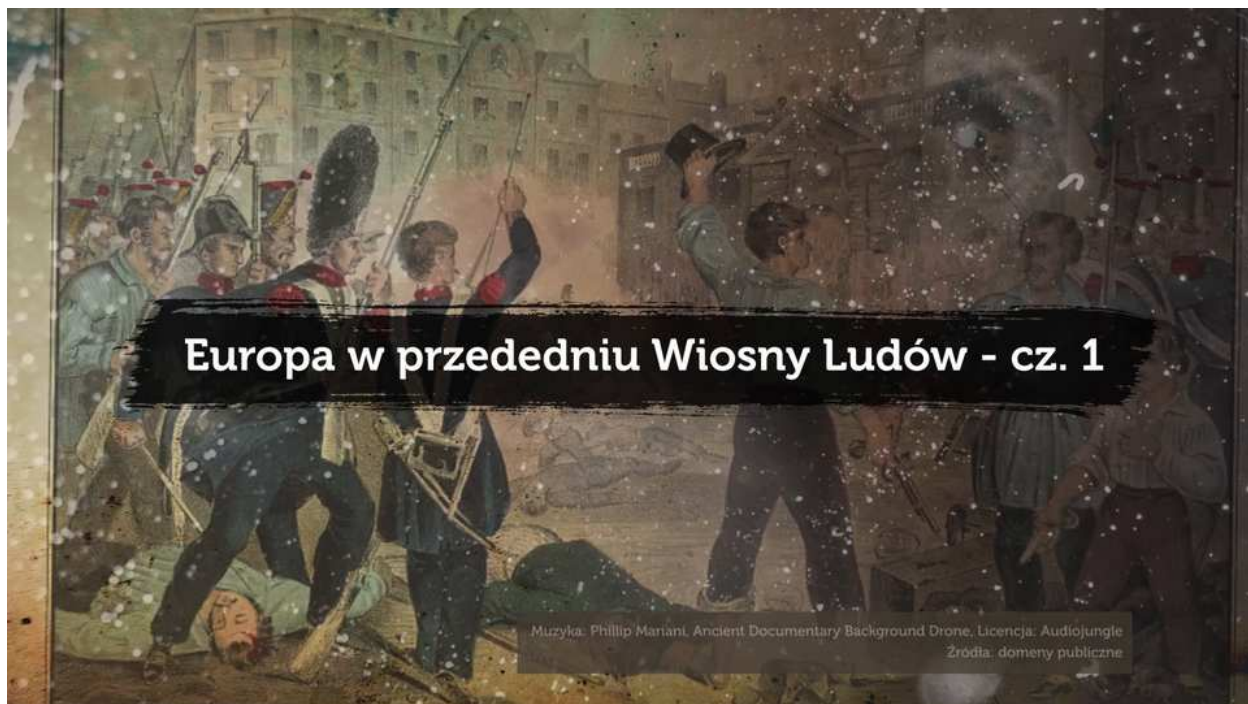
Falkowski J., *Wspomnienia z roku 1848 i 1849. Część 1*, Warszawa 1908.

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej. Od Wiosny Ludów do wojny francusko-pruskiej, przedstawił J. Frejlich, z. 53, Kraków 1924.

Film edukacyjny

Polecenie 1

Zapoznaj się z filmami i odpowiedz na pytania.



Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D33x5nea>

Film opowiadający o Europie w przededniu Wiosny Ludów.

Polecenie 2

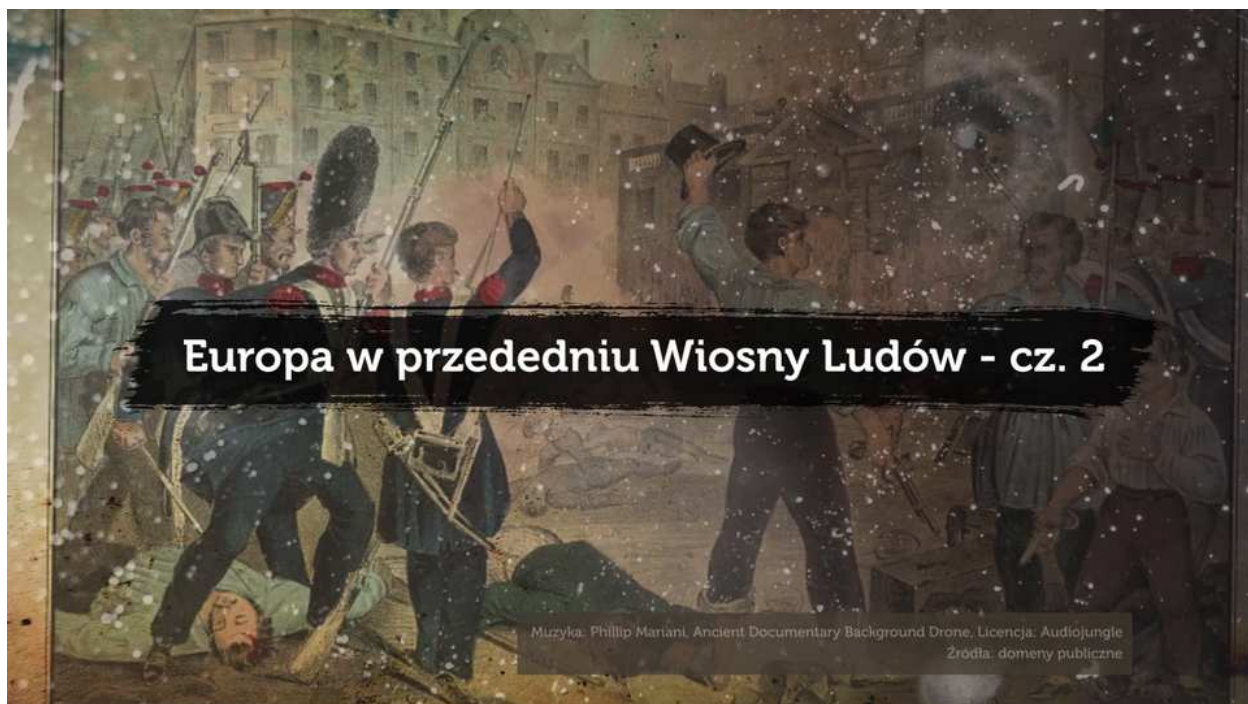
Opisz nastroje i oczekiwania społeczne, które narastały w Europie w latach 30. i 40. XIX w.

Twoja odpowiedź

Polecenie 3

Wskaż przyczyny ekonomiczne, które przyspieszyły wydarzenia rewolucyjne lat 40. XIX w.

Tvoja odpowiedź



Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D33x5nea>

Film nawiązujący do treści materiału W przededniu wiosny ludów.

Polecenie 4

Wyjaśnij, dlaczego europejskie społeczeństwa były niezadowolone z panującego systemu rządów.

Polecenie 5

Omów, jaką rolę w wybuchu wydarzeń rewolucyjnych odegrał wzrost świadomości obywatelskiej i dążenie europejskich społeczeństw do respektowania przez rządzących swobód i praw. Dlaczego do pierwszych znaczących wystąpień doszło właśnie we Francji?

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:   

Ćwiczenie 1



Wskaż właściwe dokończenie zdania. Po zdymisjonowaniu przez Ludwika Filipa szefa rządu François Guizota jego następcą został...

☐ Ludwik Napoleon.

☐ Louis Adolphe Thiers.

☐ Louis-Eugène Cavaignac.

☐ Alphonse de Lamartine.

Ćwiczenie 2



Dopasuj do dat odpowiednie wydarzenia związane z Wiosną Ludów i rewolucją lutową we Francji.

24 II 1848

abdykacja Ludwika Filipa

22 II 1848

dymisja François Guizota

10 XI 1848

dekret w sprawie robotników
i bezrobotnych

23 II 1848

pierwsze posiedzenie Komisji Rządu do
Spraw Robotników

28 II 1848

pierwsze wolne wybory

23 IV 1848

wprowadzenie zakazu organizowania
bankietów

22 VI 1848

wybór Ludwika Napoleona na
prezydenta

Ćwiczenie 3



Rozstrzygnij, które spośród podanych zdań są prawdziwe, a które fałszywe.

Zdanie	Prawda	Fałsz
Rewolucyjne wystąpienia w Europie połowy XIX w. były związane wyłącznie z dążeniami narodowowyzwoleńczymi.	☐	☐
Pierwsze barykady zaczęły powstawać na ulicach Paryża na początku lutego 1848 r.	☐	☐
Kadencja prezydenta Francji według konstytucji z 4 listopada 1848 r. trwała cztery lata.	☐	☐
Na wybuch rewolucji lutowej we Francji miała wpływ polityka zagraniczna prowadzona przez rząd.	☐	☐
Głównym hasłem robotników podczas czerwcowych wystąpień w 1848 r. było: „Oddamy trzy miesiące naszej nędzy w służbę Republiki”.	☐	☐
Bankiety organizowane przez Francuzów były reakcją na decyzje polityczne Ludwika Filipa i jego środowiska.	☐	☐



Przyjrzyj się ilustracji, przeczytaj opis i odpowiedz na pytania.



Obrońcy barykady w Paryżu. Ilustracja pochodzi z biografii XIX-wiecznego myśliciela Karola Marksa, głównego ideologa socjalizmu, komunizmu, a także praw robotniczych i obywatelskich. Marks był twórcą pojęcia walki klas, według której ścierają się interesy dwóch grup: ludzi, którzy posiadają środki produkcji, oraz ludzi, którzy ich nie mają i są zmuszeni pracować u tych pierwszych.

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Z którego okresu rewolucji 1848 r. pochodzi ten rysunek i kogo przedstawia? Jak myślisz, dlaczego ta ilustracja pojawiła się w biografii Karola Marksa?



Przyjrzyj się zdjęciu i przeczytaj fragment notki biograficznej, a następnie wykonaj polecenia.



Źródło: G. Julien, Wikimedia Commons, domena publiczna.

Urodził się w Madrycie, gdzie jego ojciec był generalnym inspektorem finansów w czasie rządów Józefa Bonaparte. [...] Domagał się zrównania płac oraz podporządkowania interesów indywidualnych wspólnemu dobru. Jego wniosek o powołanie ministerstwa pracy, złożony w lutym 1848 r., został oddalony, lecz w zamian tego stworzono rządową komisji pracy. [...] W czasie zamieszek w maju omal nie stracił życia. Uznany za głównego winnego niepowodzenia wprowadzanej reformy, uciekł z fałszywym paszportem do Londynu.

Wskaż nazwisko osoby, do której odnosi się powyższy tekst.

☐ Louis Blanc

☐ Louis-Eugène Cavaignac

☐ Ludwik Filip

☐ Louis Adolphe Thiers

Napisz, jaką rolę odegrała ta osoba w czasie rewolucji, podaj pełną nazwę organu, na którego czele stała.

Ćwiczenie 6



Tabela zawiera nazwiska osób i nazwy różnych grup, które wysuwały swoje żądania w przededniu wydarzeń Wiosny Ludów. Przyporządkuj podane hasła i postulaty do odpowiednich grup/osób.

Kto	Co postuluje
Średnia francuska burżuazja	
Francuscy chłopci	
Alphonse de Lamartine	
Czesi	
François Guizot	
Austriacy	
Francuscy robotnicy w VI 1848	

uwłaszczenie chłopów

niepodległość

ograniczenie praw robotniczych

„Bogaćcie się!”

„Chleba lub ołowiu!”

obniżenie cenzusu majątkowego

„Francja republiką”

Ćwiczenie 7



Francuski poeta i działacz rewolucyjny, a także członek Rządu Tymczasowego Alphonse de Lamartine w trakcie ogłaszania Francji republiką nie wziął do rąk czerwonego sztandaru, który chciano mu przekazać.

Wyjaśnij, co oznaczało jego zachowanie, i powiąż je z zachowaniem burżuazji w ostatnim akcie rewolucji, nazywanym „dniami czerwcowymi”.

Ćwiczenie 8



Zapoznaj się z fragmentem wspomnień Aleksandra Guttrego, pochodzącego z Wielkopolski polskiego spiskowca i powstańca, a następnie wykonaj polecenie.

((Aleksander Guttry

W przededniu wiosny ludów. Wspomnienia z r. 1846-48

[...] Ale z nadchodzącą wiosną r. 1848-go zerwana na Zachodzie burza rewolucyjna przeszła jak huragan przez Europę całą i wstrząsnęła aż do posad tronami z Bożej łaski. [...] Niech więc nikt nie lekceważy wypadków z owej pamiętnej w dziejach naszych epoki. Lata 1846 i 47 jako iskra elektryczna, brzemienna miłością Ojczyzny, podziątały przeważnie na usposobienie ludu wielkopolskiego, w roku zaś 48 odebrał on prawdziwy, choć krwawy chrzest obywatelstwa...

Źródło: Aleksander Guttry, *W przededniu wiosny ludów. Wspomnienia z r. 1846-48*, Wilno 1921.

Wyjaśnij znaczenie pojawiającego się w tekście określenia „trony z Bożej łaski” w kontekście wydarzeń rewolucyjnych Wiosny Ludów.

Dla nauczyciela

Autor: Grzegorz Samotiuk

Przedmiot: historia

Temat: Europa w przededniu Wiosny Ludów. Rewolucja lutowa we Francji

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum

Podstawa programowa:

zakres rozszerzony

XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim.

5) charakteryzuje przebieg Wiosny Ludów w Europie.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- poznaje żądania poszczególnych grup ludności w Europie w połowie XIX w., które doprowadziły do Wiosny Ludów;
- wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do wybuchu rewolucji lutowej w 1848 r. we Francji;
- wymienia cele, o które walczyły poszczególne grupy społeczne we Francji i wyjaśnia różnice między nimi;
- opisuje deklarację programową Rządu Tymczasowego i ocenia zawarte w niej założenia.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm,
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- wykład,
- analiza tekstu źródłowego,
- dyskusja,
- pogadanka,
- praca z filmem.

Formy zajęć:

- praca w grupach,
- praca w parach,
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu,
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale,
- tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Przed lekcją:

Uczniowie zapoznają się z treścią e-materiału (ale bez multimedium). Na jego podstawie przygotowują się do lekcji.

Faza wstępna:

1. Prowadzący lekcję określa cel zajęć i informuje uczniów o ich planowanym przebiegu. Przedstawia kryteria sukcesu oraz wyświetla na tablicy temat lekcji.
2. Nauczyciel przypomina uczniom, jak wyglądała sytuacja w Europie i Francji po kongresie wiedeńskim. Pyta uczniów, co takiego wydarzyło się we Francji w lipcu 1830 r. i do czego doprowadziły te wydarzenia. Wybrana osoba odpowiada, nauczyciel udziela informacji zwrotnej.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel przedstawia sytuację w Europie przed wybuchem rewolucyjnych wystąpień Wiosny Ludów. Omawia sytuację we Francji w lutym 1848 r. Przedstawia żądania ludu i rozwój wypadków do momentu ogłoszenia Republiki.
2. Praca w parach. Nauczyciel rozdaje kartki z deklaracją programową Rządu Tymczasowego, a uczniowie zapoznają się z tekstem źródłowym. Wspólnie z nauczycielem w trakcie dyskusji omawiają dokument: założenia oraz możliwość ich realizacji. Nauczyciel omawia działalność Rządu Tymczasowego, ilustrując go źródłami ikonograficznymi.

3. Nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy. Każda z grup otrzymuje portret postaci związanej z rewolucją lutową z podpisanym imieniem i nazwiskiem. 1. Ludwik Filip, 2. François Guizot, 3. Louis Blanc, 4. Louis-Eugène Cavaignac. Zadaniem grup jest odnalezienie informacji o postaciach i ich roli podczas wydarzeń rewolucyjnych we Francji 1848 r. Nauczyciel wyznacza czas na przygotowanie oraz wystąpienia.
4. Wystąpienia uczniów. Każda grupa wyłania jednego przedstawiciela, który omawia daną postać.
5. Po wystąpieniu czwartej grupy nauczyciel nawiązuje do postaci i omawia wydarzenia czerwcowe oraz końcowy skutek rewolucji lutowej – listopadowe wybory prezydenckie. Przedstawia sylwetkę Ludwika Napoleona Bonapartego.
6. Praca z multimedium. Uczniowie oglądają film, a następnie w parach wykonują dołączone do niego polecenia. Nauczyciel na koniec udziela uczniom informacji zwrotnej.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie rozwiązują ćwiczenia 2 i 3. Pod kierunkiem nauczyciela omawiają przebieg wydarzeń we Francji (także jako pierwszy akt Wiosny Ludów). Odpowiadają na pytanie, kto zyskał, a kto stracił na rewolucji lutowej we Francji 1848 r.
2. Nauczyciel prosi wybranego ucznia albo uczennicę (może być także ochotnik) o podsumowanie lekcji. Pyta, który element był dla uczniów trudny i dlaczego.
3. Na zakończenie nauczyciel ocenia pracę wylosowanej grupy.

Praca domowa:

Oceń postawę burżuazji wobec robotników w trakcie rewolucji lutowej we Francji. Czy można powiedzieć, że rozdzźwięk między tymi grupami społecznymi stanowił podstawę II Republiki?

Materiały pomocnicze:

Żywczyński M., *Historia powszechna 1789–1870*, Warszawa 2001.

Baszkiewicz J., *Historia Francji*, Wrocław 2008.

Falkowski J., *Wspomnienia z roku 1848 i 1849*. Część 1, Warszawa 1908.

Teksty źródłowe do nauki historii w szkole średniej. Od Wiosny Ludów do wojny francusko-pruskiej, przedstawił J. Frejlich, z. 53, Kraków 1924.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Uczniowie mogą obejrzeć film wcześniej i opracować w domu swoje odpowiedzi, a następnie w czasie zajęć omówić je (zamiast pkt 6 fazy realizacyjnej).